

Aan : Vaste commissie voor Financiën
Per mail : cie.fin@tweedekamer.nl
Datum : 12 april 2016
Betreft : Evaluatie provisieverbod complexe financiële producten
Contactpersoon : Dhr. R.J.E. Herdink / info@commissiecfid.nl

Geachte leden van de vaste commissie voor Financiën,

In 2017 wordt het provisieverbod voor complexe financiële producten geëvalueerd. Ter voorbereiding hierop vraagt CFD vast uw aandacht hiervoor.

In 2009 kwam toenmalig minister De Jager met een totaalpakket aan maatregelen om een solide financiële sector te bewerkstelligen. De klant moest centraal gesteld worden en hiervoor was een gedrags- en cultuurverandering noodzakelijk.

Cultuur verandering

Provisie op complexe financiële producten zag de overheid als een perverse prikkel waarvan sturing uitging. Om hier een einde aan te maken heeft de overheid ingezet op een cultuurverandering. Om deze cultuurverandering door te voeren is het provisieverbod voor complexe en impactvolle financiële producten ingevoerd. Zorgelijk is dat de consument moeite heeft apart te betalen voor advies en veelal afhaakt na het intakegesprek vanwege de prijs. Het doel van het provisieverbod, het verbeteren van de positie van de consument op de verzekeringsmarkt, wordt hierdoor niet bereikt.

Brengproducten

Bijkomende zaak is dat consumenten niet het initiatief nemen om zelf financiële producten aan te schaffen. In de praktijk blijken vooral AOV- uitvaart- en overlijdensrisico-verzekeringen zogenaamde brengproducten te zijn. Deze verzekeringen zijn geen zaken die een consument graag uit zichzelf regelt. Zeker nu er apart voor betaald moet worden is het initiatief nog verder afgenomen.

Risico's

Doordat de klant nu voor ieder advies een rekening gefactureerd krijgt, gaan velen er toe over zelf hun financiële zaken te regelen. Feit is echter dat het gemiddelde kennisniveau van de klant te laag is om zijn financiële zekerheid zelf goed te regelen. Van zelf dokteren wordt niemand beter. Door het provisieverbod ontbreekt elke waarborg van financiële deskundigheid en lopen veel consumenten nu onnodige risico's omdat hun zelf afgesloten verzekering niet datgene biedt wat ze ervan verwacht hadden.

Vrije Keuze

De klant is gebaat bij deskundig advies, maar dan dient dit advies goed bereikbaar te zijn en moet men zelf de vrije keuze hebben over hoe men zijn adviseur betaalt. Ineens per factuur, gespreid per abonnement of als (transparante) opslag op de premie, uitgesmeerd over de looptijd van het product. Onderzoek van GFK heeft aangetoond dat 75% van de consumenten duidelijk voorstander is van dit keuzemodel.

Gelijk speelveld

Bij de totstandkoming van het provisieverbod is afgesproken dat de klant voor de advieskosten gecompenseerd zou worden door een verlaging van de prijs van de producten. De kosten van advies zouden geheel uit de productprijs gehaald worden. Echter tot de dag van vandaag kunnen de advies- en distributiekosten nog steeds niet transparant vergeleken worden. Het doel van het provisieverbod, inzicht en vergelijkbaarheid van tarieven is hierdoor niet gerealiseerd.

Gevolgen

Het provisieverbod en de door de overheid gewenste cultuurverandering heeft geleid tot verandering van het consumentengedrag. Consumenten zijn zich bewuster geworden van de kosten voor financieel advies en stellen hierdoor zaken uit. De effecten van onderverzekering of het geheel onverzekerd zijn zullen zich meer gaan manifesteren en uiteindelijk door de maatschappij gedragen moeten worden. Het begrotingstekort zal hierdoor oplopen.

Alle doorgevoerde regelgeving heeft tegelijkertijd ook een ingrijpend effect gehad op de dienstverlening van het advieskantoor. Het door de politiek beloofde gelijke speelveld ter compensatie voor het provisieverbod is niet gerealiseerd. Hierdoor ondervindt het advieskantoor oneerlijke concurrentie van directe aanbieders die hun producten onder het provisievrĳe tarief in de markt zetten. Hierdoor kunnen bepaalde financiële diensten niet meer uit en heeft menig advieskantoor de service beperkt of geheel afgestoten. Sinds de introductie van het provisieverbod daalt het aantal financiële adviesbedrijven met zo'n 300 per jaar en deze daling is nog niet tot stilstand gebracht. De werkgelegenheid komt hierdoor in gevaar.

Op termijn zal het verder wegvallen van onafhankelijke financiële adviseurs grote nadelige gevolgen voor de consument hebben, die immers voor zijn financiële advies primair afhankelijk zal zijn van de verzekeraars die de producten leveren en die dus per definitie niet onafhankelijk zijn.

Vooruitzichten

De ingezette krimp van het fijnmazige onafhankelijke adviesnetwerk en de daarmee tegelijkertijd gepaard gaande machtscentralisatie van een aantal grote verzekeraars dient niet het belang van de consument. CFD heeft reeds vanaf het begin gewaarschuwd voor de consequenties die voortvloeien uit het invoeren van het provisieverbod.

CFD doet een beroep op de Volksvertegenwoordiging om de nadelige effecten van het provisieverbod te erkennen en daarnaast te onderzoeken hoe men deze effecten kan opheffen. Hiervoor zou een vrije toegang tot financieel advies als uitgangspunt moeten worden genomen. Als blijkt dat advies minder toegankelijk is geworden en daarmee de financiële positie van consumenten is verslechterd, dan zou invoering van een transparante en maatschappelijk verantwoorde provisieregeling, voor complexe financiële producten, serieus overwogen kunnen worden.

CFD komt graag naar Den Haag om met u over het bovenstaande van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,

Commissie Financiële Dienstverlening

Edwin Herdink
Voorzitter

Bijlage: Cijfers en ontwikkelingen

Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

CBS:

Van de ca. 800.000 zzp'ers is slechts één op de vijf verzekerd tegen de financiële gevolgen van arbeidsongeschiktheid. De afgelopen jaren is het aantal verzekerden verder afgenomen van 23,4 procent in 2011 naar 21,9 procent in 2013.

Centraal Planbureau:

Er bestaan voor zzp'ers mogelijkheden om zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid en de oude dag. Deze mogelijkheden worden in de praktijk echter beperkt benut. Mensen beschikken niet altijd over goede informatie – bijvoorbeeld over het inkomensrisico bij arbeidsongeschiktheid – en nemen niet altijd rationele beslissingen. De groei van het aandeel zzp'ers in de werkzame beroepsbevolking zal naar verwachting doorzetten. In een scenario waarin het beleid niet verandert stijgt het aandeel zzp'ers van 12% van de werkzame mannen in 2010 naar 19% in 2030. In relatie tot zzp'ers komen twee vormen van irrationeel handelen voor. Ten eerste, de keuze om al dan niet zzp'er te worden, en ten tweede de keuze van een zzp'er om zichzelf al dan niet te verzekeren voor periodes van werkloosheid, arbeidsongeschiktheid of pensioen. Mensen onderschatten de kans dat ze arbeidsongeschikt raken of op hun oude dag niet rond kunnen komen van het basispensioen. Dit leidt tot ongewenste toekomstige inkomensrisico's voor zzp'ers. Ongeveer de helft van de zelfstandigen is niet verzekerd tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid. Vaak worden de hoge premies als doorslaggevend argument genoemd om geen verzekering af te sluiten.

CFD vindt het extra zorgelijk dat het aantal zzp'ers door ondermeer de economische crisis snel toeneemt terwijl de totale bruto verzekeringspremie jaarlijks met ca. 4% afneemt; van € 3,9 miljard in 2012 naar € 3,6 miljard in 2014.

Gemeentelijke uitvaarten

VNG:

Steeds meer gemeenten draaien op voor de kosten van een begrafenis. De voornaamste reden is dat steeds meer mensen in geldnood zijn.

Verdubbeling

Het AD schrijft dat Den Haag in de eerste 7 maanden van 2013 een stijging laat zien van ruim 30 procent in vergelijking met het jaar daarvoor. Ook in Rotterdam en Utrecht is een stijging van gemeentelijke begrafenissen te zien. In Deventer was over 2013 bijna een verdubbeling waarneembaar t.o.v. 2012, meldt TC/Tubantia. Volgens dezelfde krant zouden uit Zwolle, Den Bosch, Goes, Terneuzen, Leiden en Amsterdam vergelijkbare berichten komen.

<http://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/nieuws/gemeenten-betalen-steeds-meer-begrafenissen.9079252.lynx>

Aantal nieuw afgesloten polissen:

2010: Levenslang bij overlijden: 264.500 polissen

2015: Levenslang bij overlijden: 176.500 polissen

Over de afgelopen zes jaar is dit een krimp van 43%.

<https://www.verzekeraars.nl/verzekeringsbranche/cijfers/Paginas/AndereStatistieken/Verkoopcijfers-nieuwe-individuele-levensverzekeringen.aspx> (Bron: Verbond van Verzekeraars)

Omzet levensverzekeringen individueel afgesloten

2012: Omzet € 7,4 miljard

2014: Omzet € 5,8 miljard

Over de eerste twee jaar van het provisieverbod is dit een krimp van 28%.

<https://www.verzekeraars.nl/verzekeringsbranche/cijfers/Documents/VerzekerdVanCijfers/2015/VerzekerdVanCijfers%282015%29.pdf> (Bron: Verbond van Verzekeraars)